

Nguồn Gốc

và

Truyền Thống

"New Year"

Truyền Thống
Tết Dương Lịch

- Sau 12 tháng thì chúng ta lại chuẩn bị đón năm mới, ở các nước Tây Phương thì gọi là New Year người Việt gọi là Tết Dương Lịch. Tết Dương Lịch ở Hoa Kỳ nhằm ngày 01 tháng Giêng. Mọi người nô nức đón năm mới với những lời chúc tụng hạnh phúc, vui vẻ và may mắn. Với các nước Tây Phương, đêm giao thừa là đêm vui nhất, mọi người nô nức vui chơi ở nơi công cộng để chờ đón giây phút giao thừa. Những quả bóng được thả rơi trong giây đầu tiên bắt đầu cho năm mới, pháo bông được bắn lên sáng rực đất trời, mọi người cùng nâng ly chúc tụng nhau trong niềm vui mới. Tết Dương Lịch hiện nay chưa được tất cả các quốc gia trên thế giới chấp nhận ngày 01 tháng Giêng là ngày New Year. Tuy nhiên Tết Dương Lịch vẫn là thời điểm đánh dấu một năm trôi qua và năm mới bắt đầu. Có nhiều người trong chúng ta thắc mắc là không biết Tết Dương Lịch đã có từ bao giờ. Hôm nay xin phép được đóng góp vài hiểu biết thô thiển để công hiến cùng quý vị.

Tết Dương Lịch đã có từ lâu đời, biến đổi qua nhiều thiên kỷ trong lịch sử tiến hóa của loài người và hôm nay vẫn còn tồn tại. Tết Dương Lịch bắt đầu từ thời đại xưa cổ, mang dấu ấn lịch sử văn minh của con người. Ngày và Giờ được thành lập khác nhau trên từng quốc gia và từng lục địa ảnh hưởng với tiết khí, múi giờ.v.v. đồng thời còn tùy thuộc vào sự khác biệt đa dạng của chủng tộc và nền văn hóa của từng Quốc Gia.

Hiện nay thế giới đón Tết Dương Lịch "New Year" vào ngày 01 tháng Giêng, ngày Tết hôm nay không giống như vài trăm năm trước đây. Sự phổ biến rộng rãi để chấp nhận ngày 01 tháng 01 là ngày Tết Dương Lịch đã liên tục trong bốn trăm năm qua

Đế Quốc La Mã là Quốc Gia đầu tiên chọn ngày 01 tháng Giêng làm ngày New Year trong năm đầu tiên 153 trước công nguyên. Trước đó ngày 25 tháng 03 là ngày xuân phân (vernal equinox) được chọn là ngày đầu năm Dương Lịch (New Year).

Ngày năm mới này đã được đa số những quốc gia Cơ Đốc Giáo ở Âu Châu chấp nhận (khoảng thời trung cổ 1,100 - 1,400 trước Công Nguyên) Medieval.

Ngày New Year đã trải qua một thời gian khá lâu mới chấp nhận sự thay đổi ngày tháng cho New Year bởi vì có nhiều thành phần quá khó khăn và đầu óc cố hữu của họ. Với ngày tháng tính toán cho New Year không được phổ thông như những phong tục đang được bảo giữ, nó cũng không phải là thời điểm hoa màu hay những vụ mùa đặc biệt gắn liền với ngày tháng đó. Cho nên người ta nghĩ đây chỉ là một ngày bình thường sau mùa bầu cử, sau thời gian các đại biểu trúng cử bắt đầu nhận nhiệm vụ mới trong chính quyền Đế Quốc La Mã mà thôi.

Muốn thay đổi ngày tháng New Year đã có từ trước, là một việc làm to lớn đầy khó khăn cho việc tính toán làm Lịch.

Thời Đế Quốc La Mã, sự thay đổi ngày tháng cho năm mới của họ đã tính ngược lại ba tháng tới tháng giêng (tháng 3- 2- và tháng 1) tức là tháng Ba trở thành tháng Giêng. Chúng ta không có qui tắc nào của Lịch, trước đây nguyên gốc tháng 09, 10, 11 và tháng 12 đã đổi thành tháng thứ 7,8,9 và thứ 10 rồi xếp theo tuần tự.

Thời gian sau này các vị Hoàng Đế La Mã của mỗi chính thể đã đặt tên mới cho những tháng, ví dụ như: tháng Chín (September) gọi là “Germanicus”, “Antonius” và “Tacitus” tháng 11 (November) có tên khác là “Domitianus”, “Faustinus” và “Romanus”.

Vì những sự bất tiện đó đã thúc đẩy vua Julius Caesar thiết lập nên một bộ Lịch mới. Lịch này được phát minh bởi nhà Thiên Văn Học người Hy Lạp Alexandria (tính hệ thống thời gian cho Lịch theo mặt trời). Caesar muốn thay đổi ngày đầu năm từ ngày 01 tháng Giêng mà ông cho là hợp lý nhất, sẽ phù hợp với một trong những điểm chí (Solstices) hay điểm phân (Equinoxes) và tiết khí.

Tuy nhiên, điều đó đã được xảy ra vào ngày 01 tháng Giêng 45 năm trước Công Nguyên trùng với ngày tháng của trăng non (new moon). Đây là điều không may và có nhiều dân chúng đặc biệt quan tâm muốn thay đổi nó

Trong bộ Lịch được canh tân của ông đã được Thượng Nghị Viện thăng thưởng cho ông một vinh dự là dùng tháng sinh nhật của ông (Quintilis) đổi tên là tháng Bảy (July) để tưởng nhớ tới ông. Đến đời cháu của vua Caesar là Hoàng Đế Augustus cũng có một tưởng thưởng danh dự tương tự để trao tặng cho ông được đổi tên Sextilis thành tháng 8 “August”, vì ông có công sửa sai trong sự tính toán của năm nhuận.

Lịch này không có những sửa đổi quan trọng nào cho đến năm 1582 khi Giáo Hoàng Gregory XII nhậm chức ông đã hợp nhất phương pháp tính Lịch hiện đại để phân chia tháng năm. Giáo Hoàng sửa đổi và xác nhận ngày của năm mới là ngày 01 tháng Giêng bất chấp mọi chống đối của các hiệp hội tín đồ Cơ Đốc Giáo.

Trong bản sửa đổi của Gregorian đã hủy bỏ 10 ngày trong tháng 10. Ngày thứ năm là ngày 04/10/1582. và tiếp theo là ngày thứ sáu 15/10/1582. Sự khác biệt trong lối tính Lịch trước đây đã cung cấp những ngày của năm nhuận trong một thế kỷ chia theo tỷ lệ 400. Như vậy những năm 1700,1800 và 1900 đều là không phải năm nhuận mà năm 2000 sẽ là năm nhuận.

Sự tiếp nhận toàn cầu: Với những quốc gia Công Giáo thì tiếp nhận ngày “New Year” sớm nhất, sau đó đến những quốc gia theo đạo Tin Lành, cuối cùng là Đức Quốc chấp nhận ngày “New Year” năm 1700, Anh Quốc năm 1752 và Thụy Điển năm 1753. Đó là sự cần thiết để xóa bỏ 11 ngày trong Lịch của năm nhuận 1700.

Những nước Phương Đông ảnh hưởng của nhiều nhóm tôn giáo như Hindus, đạo Lão, Phật Giáo, Hồi Giáo nhưng họ cũng dùng giống như Lịch của tín đồ Cơ Đốc Giáo. Nhật Bản chấp nhận ngày “New Year” Dương Lịch vào năm 1873 và Trung Quốc 1912.

Những tôn giáo dòng chính thống của Đông Phương cũng nhận ngày Tết Dương Lịch muộn hơn vào năm 1924 và 1927, Nga Xô chấp nhận nó trong hai lần, lần đầu tiên năm 1918 và lần thứ hai 1924.

Ngày 01 tháng Giêng chính thức là ngày Tết Dương Lịch (New Year) căn cứ theo Lịch “Gregorian Calendar” được hầu hết các Quốc Gia sử dụng.

Các nhà thờ chính thống Đông Phương thì ngày Tết truyền thống rơi vào ngày 14 tháng Giêng (tức là ngày 01 tháng Giêng với lịch Julian Calendar). Thông thường họ dùng cả hai Lịch “Gregorian Calendar” và “Julian Calendar”.

Các Quốc Gia như: Bulgaria, Cyprus, Egypt, Greece, Poland, Romania, Syria và Turkey đều ăn Tết vào ngày 01 tháng Giêng.

Những nhà thờ dòng chính thống ở Georgia, Jerusalem, Russia và Serbia thì dùng Lịch “Julian Calendar”.

Người Trung Hoa tính theo hệ thống quay của mặt trăng cho nên ngày New Year đều rơi vào tháng bắt đầu có trăng khoảng trước bốn hay tám tuần khi mùa xuân đến. Ngày chính xác có thể vào khoảng giữa ngày 21 tháng Giêng hay ngày 21 tháng Hai của lịch “Gregorian Calendar”. Lịch Trung Hoa thiết lập không giống như lịch “Gregorian Calendar”, bởi vì phạm vi của mùa thay đổi. Và mỗi năm có một ký hiệu tượng trưng với 12 con Giáp theo qui tắc Ngũ Hành với chu kỳ 60 năm.

Tết Nguyên Đán Việt Nam từ xưa theo Lịch Trung Hoa nên thường giống nhau.

* Tibetan tính theo “Losar” nên ngày New Year rơi vào tháng Giêng đến tháng Ba

* Iranian New Year gọi là Norouz rơi chính xác vào đầu của mùa xuân (Vernal equinox). Trong năm 2007 New Year là ngày 20 tháng Ba

* Zoroastrian trùng hợp với ngày New Year của Iranian cũng gọi là Norouz.

* Baha'i Calendar ngày New Year rơi vào xuân phân (Vernal Equinox) ngày 21 tháng 03 người gọi là Tết Naw-rúz

* Telugu New Year đa số rơi vào tháng Ba hoặc tháng T

* Assyrian ngày New Year gọi là Rish Nissanu đầu tháng Tư (01/04)

* Punjabi New Year còn gọi là Tết Vaisakhi rơi vào ngày 13 tháng Tư trùng với mùa lúa

* Nepali New Year (Baisakh) rơi vào mùa xuân ngày đầu của tháng có trăng thông thường từ 12 đến 15 tháng Tư.

* Cambodia, Lào và Thái New Year rơi vào ngày 13/04 đến ngày 15/0

* Bengali gọi New Year là Pohela Baisakh bắt đầu ngày 14/04 hoặc 15/04

* Sinhalese New Year rơi vào tháng Tư

* India (Tamil và Vishu NY) cùng ngày Tết với miền Nam India (Tamil Nadu & Kerala) rơi vào giữa mùa xuân 13 hoặc 14 tháng 04.

Tóm lại Lịch của Đế Quốc La Mã xa xưa một năm chỉ có 10 tháng, tháng bắt đầu của năm là ngày 01 tháng Ba. Đến thời vua Julius Caesar đã sửa đổi Lịch (Julian Calendar) bắt đầu ngày 01 tháng Giêng là ngày New Year.

Chọn ngày New Year đã trải qua một thời gian khá lâu trong lịch sử con người mới được nhiều Quốc Gia chấp nhận ngày 01 tháng Giêng là ngày “New Year” (Tết Dương Lịch) Sau đây là những năm được các Quốc Gia chính thức chấp nhận ngày Tết Dương Lịch (01/01) .

-Venice 152

-Holy Roman Empire 154

-Spain, Portugal, Roman Catholic (Southern) Netherlands 1556

-Prussia, Denmark, Sweden 1559

-France 1564

-Lorraine 1579

-Protestant (Northern) Netherlands 158

-Scotland 1600

-Russia 1725

-Tuscany 1721

-Britain, United States và Canada 1752.

Bởi vì sự phân chia múi giờ trên quả địa cầu cho nên ngày New Year cũng tăng theo hệ thống quay của địa cầu bởi vậy sự bắt đầu cho ngày tháng New Year có sự khác biệt trên các lục địa và nhiều quốc gia trên thế giới. Hiện nay chưa có ngày New Year thống nhất trên toàn cầu cho mọi Quốc Gia.

Chúng tôi chỉ tóm lược đơn giản với một số tài liệu để cống hiến quý vị làm quà trong ngày đầu năm Dương Lịch, kính chúc quý vị một năm mới nhiều thắng lợi và hạnh phúc.

Tài liệu tham khảo: History of New Year & Wikipdia

*Một thằng bé đầu trần
Ngồi trên chiếc xe lăn
Chạy dài từng dãy phố
Mang gió đông đi bán
Mong cho Tết đến kè.*

*Người đàn bà chăm tiã
Từng nụ hoa tươi xinh
Gánh ra chợ bày bán
Mời mọc người qua lại.
Mong thiên hạ vui Xuân.*

*Thằng bé bán Gió Đông
Mong sao Xuân chóng đến
Gặp gỡ lại cha hiền
Người đã từng hy sinh
Xuân về lần tiết đông.*

*Người thiếu phụ bán hoa
Mong Xuân đón chồng về.
Cuộc hành quân phương xa
Thân gởi bãi chiến trường
Xuân về lần lộn tiết đông.*

Cát trù

- Mùa Đông 200..

Mong Xuân!!